

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ ΚΩΔΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ *

Εμείς, η Ένωση Συντακτών Κύπρου, ο Σύνδεσμος Εκδοτών Κύπρου και οι Ιδιοκτήτες Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, δια κοινής απόφασης υπογράφουμε την παρούσα Ιδρυτική Πράξη έγκρισης και αποδοχής του Κώδικα και δηλούμεν ότι θα εφαρμόσουμε τον παρόντα Κώδικα με απόλυτο σεβασμό της αλήθειας και του δικαιώματος του πολίτη για εξασφάλιση αντικειμενικής, ολοκληρωμένης και έγκυρης πληροφόρησης.

Υπογράφουμε την παρούσα Ιδρυτική Πράξη στη Λευκωσία, σήμερα, 21. 5. 1997 και μονογράφουμε το πρωτότυπο του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας εις όλες τις σελίδες και το οποίο κατατίθεται στην Ένωση Συντακτών Κύπρου για ασφαλή φύλαξη και αναπαραγωγή αντιγράφων για πάντα ενδιαφερόμενο.

Η Ένωση Συντακτών Κύπρου
Ο Σύνδεσμος Εκδοτών Κύπρου
Οι Ιδιοκτήτες Ηλεκτρονικών
Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

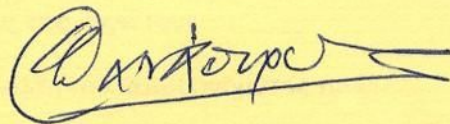
*****

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ
ΚΩΔΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

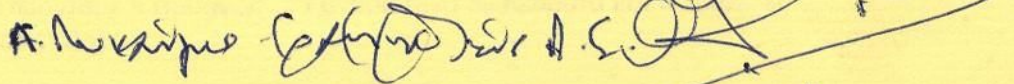
Εμείς, η Ένωση Συντακτών Κύπρου, ο Σύνδεσμος Εκδοτών Κύπρου και οι Ιδιοκτήτες Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, δια κοινής απόφασης υπογράφουμε την παρούσα Ιδρυτική Πράξη έγκρισης και αποδοχής του Κώδικα και δηλούμε ότι θα εφαρμόσουμε τον παρόντα Κώδικα με απόλυτο σεβασμό της αλήθειας και του δικαιώματος του πολίτη για εξασφάλιση αντικειμενικής, ολοκληρωμένης και έγκυρης πληροφόρησης.

Υπογράφουμε την παρούσα Ιδρυτική Πράξη στη Λευκωσία σήμερα 21.5.1997 και μονογράφουμε το πρωτότυπο του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας εις όλες τις σελίδες και το οποίο κατατίθεται στην Ένωση Συντακτών Κύπρου για ασφαλή φύλαξη και αναπαραγωγή αντιγράφων για πάντα ενδιαφερόμενο.

Για την Ένωση Συντακτών Κύπρου

Για τον Σύνδεσμο Εκδοτών Κύπρου

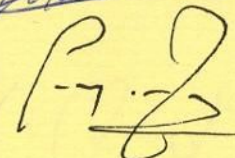
Οι Ιδιοκτήτες Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Για τον Αδελφικό Κώδικα Αγίας
Σία αν Λοσο: Άρθρο Κατακήν
Για το Ρ.Ι.Κ. Χαρίλαος Τραδάς

ΓΙΑ ΤΟ ΣΙΓΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΓΙΑ ΤΗ LUMIERE TELEVISION LTD

ΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Καθιδρύεται Επιτροπή Δεοντολογίας (εφεξής «η Επιτροπή») στην οποία ανατίθεται η παρακολούθηση της εφαρμογής του παρόντα Κώδικα.

Η Επιτροπή, περιλαμβανομένου του Προέδρου της, αποτελείται από δεκαπέντε μέλη. Είναι πρόσωπα υψηλής ηθικής στάθμης και εγνωσμένου κύρους. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής θα πρέπει κατά προτίμηση να έχει νομική κατάρτιση.

Ο Πρόεδρος και τέσσερα από τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται από κοινού από την Ένωση Συντακτών, το Σύνδεσμο Εκδοτών και τους Ιδιοκτήτες τω Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Τα υπόλοιπα εννέα μέλη διορίζονται ανά τρία από την Ένωση Συντακτών, το Σύνδεσμο Εκδοτών και τους Ιδιοκτήτες των Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και ένα από τα διαδικτυακά μέσα. **

Η θέση του Προέδρου, του Αντιπροέδρου, ή μέλους της Επιτροπής παραμένει χωρίς φορέα με το θάνατο, την παραίτηση, την καταδίκη για αδίκημα που ενέχει δόλο, ή για λόγους σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας. Η αναπλήρωση γίνεται με βάση τις πιο πάνω πρόνοιες.

Η θητεία της Επιτροπής είναι διετής.

Σε περίπτωση προσωρινής απουσίας του Προέδρου, καθήκοντα Προέδρου ασκεί ο Αντιπρόεδρος.

Η Επιτροπή δύναται να λάβει διαδικαστικές και άλλες αποφάσεις μόνο αν παρίστανται, τουλάχιστον ο Πρόεδρος, ή στην απουσία του ο Αντιπρόεδρος και επτά από τα μέλη της.

Παραβίαση του Κώδικα διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής που λαμβάνεται με πλειοψηφία οκτώ θετικών ψήφων. Ο καθ' ου το παράπονο ή το καθ' ου το παράπονο Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης δικαιούται να παρίσταται ή αντιπροσωπεύεται στην ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία ή ενώπιον υποεπιτροπής που συνέρχεται προς τούτο και του δίδεται κάθε δυνατή ευκαιρία να ακουσθεί, να δώσει εξηγήσεις αυτοπροσώπως ή δι' άλλων προσώπων.

Η Επιτροπή θεσπίζει κανόνες διαδικασίας, οι οποίοι ισχύουν από της γνωστοποίησής τους στην Ένωση Συντακτών, το Σύνδεσμο Εκδοτών και τα Ηλεκτρονικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Η Επιτροπή δέχεται, επιλαμβάνεται και αποφασίζει επί παραπόνων για κατ' ισχυρισμό παραβιάσεις του παρόντα Κώδικα από Λειτουργό η/και Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης, περιλαμβανομένων διαδικτυακών εκδόσεων των εγκεκριμένων ΜΜΕ με οπτικο-ακουστικό

περιεχόμενο. Δίδει επίσης, κατά την κρίση της, στο πνεύμα αυτού του Κώδικα, ερμηνευτικές καθοδηγητικές γραμμές.

Κατ' εξαίρεση, η Επιτροπή δύναται να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως συγκεκριμένης περιπτώσεως που δυνατό να συνιστά παραβίαση προνοιών του Κώδικα, λόγω της σημασίας και της σοβαρότητάς της.

Επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής να αποφασίσει κατά πόσο θα επιληφθεί παραπόνου, που αποτελεί αντικείμενο διαδικασίας ενώπιον Δικαστηρίου ή άλλου δικαιοδοτικού οργάνου.

Επιδίωξη της Επιτροπής είναι η διευθέτηση, το συντομότερο δυνατό, οιασδήποτε διαφοράς που δυνατό να ενέχει ουσιαστική παράβαση των κανόνων του παρόντα Κώδικα. Εάν δεν επιτευχθεί διευθέτηση, η Επιτροπή εξετάζει το παράπονο και αποφασίζει κατά πόσο παραβιάστηκε ο Κώδικας.

Η Επιτροπή δεν δικαιούται να επιβάλει οποιαδήποτε ποινή ή να επιδικάσει αποζημιώσεις. Οι αποφάσεις και τα πορίσματα της Επιτροπής δημοσιοποιούνται. Το καθ' ου η απόφαση μέλος των Μ.Μ.Ε. υποχρεούνται να δημοσιοποιήσει τη σχετική απόφαση της Επιτροπής.

Τα λειτουργικά και άλλα συναφή έξοδα της Επιτροπής καλύπτουν εξ ίσου η Ένωση Συντακτών, ο Σύνδεσμος Εκδοτών και οι ιδιοκτήτες Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Η Επιτροπή δύναται να δέχεται εισφορές ή χορηγίες από άτομα ή οργανισμούς, όταν κατά την κρίση της τέτοιες εισφορές δεν είναι δυνατό να δημιουργήσουν σκιές για την αμεροληψία και ευθυκρισία της ή των μελών της.

*****

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Γενικές Διατάξεις:

Ο παρών Κώδικας εφαρμόζεται επί όλων των Μέσων Μαζικής ενημέρωσης (Εντύπων και Ηλεκτρονικών, Κρατικών, Ημικρατικών ή Ιδιωτικών κ.ά) και των λειτουργών των.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και οι Λειτουργοί των αναλαμβάνουν την υποχρέωση να συνεργάζονται με την Επιτροπή κατά τη διεξαγωγή των ερευνών της. Η μη συνεργασία τους συνιστά παραβίαση του παρόντα Κώδικα.

Ο σεβασμός της αλήθειας και του δικαιώματος του πολίτη για αντικειμενική, ολοκληρωμένη και έγκυρη πληροφόρηση αποτελεί υποχρέωση όλων των Μέσων και των λειτουργών των.

Ο σεβασμός του δικαιώματος έκφρασης και του δικαιώματος του δημοσιογράφου για απρόσκοπτη πρόσβαση στις πηγές ειδήσεων και η διαφάνεια είναι αναγκαίες προϋποθέσεις για ορθή ενημέρωση.

Το ήθος, η αξιοπρέπεια και εντιμότητα, η διαγωγή, η συμπεριφορά και το επαγγελματικό επίπεδο των λειτουργών θα πρέπει να είναι της υψηλότερης δυνατής στάθμης. Οι λειτουργοί των ΜΜΕ αποφεύγουν δημοσιεύματα ή μεταδόσεις ή τη χρήση γλώσσας, που με βάση τις επικρατούσες αντιλήψεις, έχουν χυδαίο ή αισχρό περιεχόμενο. Οι λειτουργοί έχουν δικαίωμα να κρίνουν το έργο συναδέλφων τους, αλλά το πράττουν με σεβασμό στην τιμή και υπόληψή τους και αποφεύγουν προσωπικές επιθέσεις και μειωτικές της προσωπικότητας αναφορές.

Η Επιτροπή έχει υποχρέωση να προασπίζεται το δικαίωμα της Ελευθερίας Έκφρασης και ειδικότερα την ελευθερία έκφρασης των έντυπων και εκπεμπόντων ΜΜΕ.

Η Επιτροπή αυτεπάγγελα είτε κατόπιν παραπόνου δύναται να εξετάζει ισχυρισμούς ότι δημοσιεύματα, μεταδόσεις ή οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη από οποιοδήποτε πρόσωπο συνιστά παραβίαση ή απειλή εναντίον των πιο πάνω ελευθεριών. Εφ' όσον αποφασίσει την εξέταση του παραπόνου, η Επιτροπή παρέχει στα εμπλεκόμενα μέρη την ευκαιρία να παρουσιάσουν γραπτώς ή προφορικώς τις θέσεις και απόψεις τους. Εάν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι υπάρχει θέμα παραβίασης ή απειλής ως ανωτέρω, δημοσιοποιεί τις διαπιστώσεις της εκτός ένα ήθελε αποφασίσει διαφορετικά.

Η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να προασπίζεται την ανεξαρτησία των δημοσιογράφων.

Οι λειτουργοί έχουν την υποχρέωση να υπερασπίζονται την ανεξαρτησία των και να μην επιτρέπουν παρεμβάσεις στο έργο τους. Ως εκ τούτου, παρεμβάσεις στο έργο των λειτουργών των ΜΜΕ και εκφοβισμός ή απόπειρα εκφοβισμού ή επηρεασμού τους, με δηλώσεις ή άλλως πως, είναι ανεπίτρεπτες.

Οι λειτουργοί, κατά την ενάσκηση του λειτουργήματός τους:

(α) σέβονται και προάγουν τη δημοκρατία και τις άλλες πανανθρώπινες αξίες. Σέβονται και προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες όλων.

(β) επιδεικνύουν την αρμόζουσα ευαισθησία σε θέματα που αφορούν την εθνική ασφάλεια και είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί και διακριτικοί στην παρουσίαση θεμάτων όπως η βία, το έγκλημα, τα σεξουαλικά παραπτώματα, ο ανθρώπινος πόνος και ο θάνατος, καθώς και πληροφοριών ή εικόνων που είναι επιβλαβείς ή μπορούν να προκαλέσουν πανικό ή φρίκη ή αποτροπιασμό, κυρίως τα παιδιά.

(γ) ενεργούν πάντοτε με καλή πίστη και συμμορφώνονται προς το γράμμα και το πνεύμα του παρόντα Κώδικα.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ:

1. ΑΚΡΙΒΕΙΑ

Τα Μ.Μ.Ε. μεριμνούν ώστε να μη δημοσιεύονται ανακριβείς, παραπλανητικές, φανταστικές ή διαστρεβλωτικές της αλήθειας ειδήσεις, πληροφορίες ή σχόλια. Σε περίπτωση που έχει συμβεί κάτι τέτοιο χωρούν σε άμεση διόρθωση ή και απολογία.

Τα Μ.Μ.Ε. και οι λειτουργοί των έχουν υποχρέωση να παρέχουν έγκυρη πληροφόρηση στους καταναλωτές.

Τα Μ.Μ.Ε. ενώ έχουν δικαίωμα να προβαίνουν σε αναλύσεις και να υποστηρίζουν συγκεκριμένες θέσεις, εν τούτοις θα πρέπει να καθιστούν σαφή τη διάκριση μεταξύ γεγονότος και ερμηνείας, σχολίου ή εικασίας.

2. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ

Τα Μ.Μ.Ε. παρέχουν στους επηρεαζομένους, στην κατάλληλη περίπτωση και ιδιαιτέρως όταν έχουν υποστεί επίθεση, την ευκαιρία να απαντήσουν, και εν πάση περιπτώσει μέσα σε χρονικό διάστημα που δεν θα απέχει χρονικά από το δημοσίευμα ή τη μετάδοση τόσο, ώστε το δικαίωμα απάντησης να καθίσταται άνευ αντικειμένου. Τα ΜΜΕ έχουν το

δικαίωμα να συντομεύουν μακροσκελείς επιστολές, νοουμένου ότι δεν θα επηρεάζεται ουσιωδώς το περιεχόμενο της απάντησης και να αρνούνται τη δημοσίευση επιστολών που είναι ενδεχόμενο να έχουν νομικές συνέπειες για τα ίδια ή τρίτα πρόσωπα.

3. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ

Η υπόληψη και η ιδιωτική ζωή κάθε προσώπου τυγχάνουν σεβασμού και δεν αποκαλύπτονται στοιχεία προσωπικού χαρακτήρα. Παρεμβάσεις και έρευνες στην ιδιωτική ζωή προσώπων, χωρίς τη συγκατάθεσή τους, περιλαμβανομένης της λήψης φωτογραφιών προσώπων χωρίς τη γνώση ή συγκατάθεσή τους - εκτός εάν εμπλέκονται σε γεγονότα ή καταστάσεις που συνιστούν είδηση γενικότερου ενδιαφέροντος- ή σε ιδιωτική περιουσία, καθώς και η εξασφάλιση πληροφοριών με μηχανισμούς υποκλοπής ή μακράς φωτογράφισης είναι γενικά απαράδεκτες, η δε δημοσιοποίησή τους μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αποκλειστικά προς το δημόσιο συμφέρον.

Τα ΜΜΕ και οι λειτουργοί τους δεν προβαίνουν σε ανοίκειες προσωπικές επιθέσεις και υβριστικούς και προσβλητικούς χαρακτηρισμούς που διασύρουν την τιμή και υπόληψη.

4. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Έρευνες ή λήψη και δημοσίευση φωτογραφιών/εικόνων προσώπων σε νοσοκομεία ή άλλα παρόμοια ιδρύματα γίνονται με διακριτικότητα και κατόπιν αδείας, όπου τούτο ενδείκνυται ή απαιτείται και αφού δηλωθεί αρμοδίως η ταυτότητα των λειτουργών των Μ.Μ.Ε.

5. ΠΕΝΘΟΣ-ΘΛΙΨΗ-ΚΛΟΝΙΣΜΟΣ

Σε περίπτωση πένθους, θλίψης ή ψυχικού κλονισμού επιβάλλεται στο μέγιστο βαθμό προσέγγιση που να τη χαρακτηρίζει διακριτικότητα και συμπάθεια και αποφυγή οποιασδήποτε πράξης που είναι δυνατό να οξύνει τον ανθρώπινο πόνο.

Τα ΜΜΕ δέον όπως αποφεύγουν τη δημοσίευση/μετάδοση εικόνων που παρουσιάζουν άτομα υπό συνθήκες πένθους, θλίψης ή ψυχικού κλονισμού και όπως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η δημοσίευση/μετάδοση τέτοιων εικόνων δικαιολογείται από τις περιστάσεις, χειρίζονται το θέμα με ιδιαίτερη προσοχή.

Δεν δημοσιεύονται πληροφορίες για αυτοκτονίες. Στις εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες οι περιστάσεις δικαιολογούν τη δημοσίευση, πρέπει να επιδεικνύεται ευαισθησία και ιδιαίτερη προσοχή για αποφυγή λεπτομερειών για τη μέθοδο, έστω και αν οι πληροφορίες προέρχονται από προνομιούχο διαδικασία. Η πρόνοια αυτή δεν

παρεμποδίζει τη δημοσίευση πληροφοριών από δικαστικές διαδικασίες, λαμβανομένων όμως υπόψη όλων των σχετικών προνοιών του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας.

6. ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Οι λειτουργοί γενικά δεν πρέπει να επιχειρούν να εξασφαλίσουν, οι ίδιοι ή μέσω τρίτων, πληροφορίες ή εικόνες/φωτογραφίες με ψευδείς παραστάσεις ή με άλλο δόλιο τρόπο.

Με εξαίρεση την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, έγγραφα και εικόνες/φωτογραφίες μπορούν να λαμβάνονται μόνο με τη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη τους.

Οι λειτουργοί δεν αποκτούν, ούτε προσπαθούν να αποκτήσουν, πληροφορίες ή εικόνες/φωτογραφίες με εκφοβισμό ή εκβιασμό.

Τα ΜΜΕ δεν πρέπει να δημοσιεύουν/μεταδίδουν φωτογραφίες που έχουν υποστεί μηχανική ή ηλεκτρονική αλλοίωση χωρίς να πληροφορούν το κοινό περί τούτου και όταν το πράττουν να εξηγούν τους λόγους για την αλλοίωση. Η υποχρέωση αυτή δεν υφίσταται όταν η αλλοίωση είναι εμφανής και ο σκοπός πρόδηλος, πχ για σκοπούς σάτιρας.

7. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Τα Μ.Μ.Ε. και οι λειτουργοί σέβονται και εφαρμόζουν το εκάστοτε ισχύον Δίκαιο και συμβάσεις που αφορούν στην προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Εκεί που επιτρέπεται, η αναδημοσίευση από άλλη πηγή γίνεται με σεβασμό προς το συγγραφέα/δημιουργό ή τον ιδιοκτήτη. Τα Μ.Μ.Ε. και οι λειτουργοί των υποχρεούνται να αναφέρουν την προέλευση.

8. ΔΩΡΟΔΟΚΙΑ-ΔΩΡΟΛΗΨΙΑ

Λειτουργοί δεν δέχονται δώρα αναφορικά με την άσκηση του λειτουργήματός τους. Εκτός σε εξαιρετικές περιπτώσεις, που καλύπτονται από το δημόσιο συμφέρον, λειτουργοί δεν πληρώνουν ή δωροδοκούν μάρτυρες σε ποινικές υποθέσεις, ή πρόσωπα που σχετίζονται με ποινικές υποθέσεις, περιλαμβανομένων μελών των οικογενειών τους, με σκοπό την εξασφάλιση πληροφοριών ή εικόνων/φωτογραφιών.

9. ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΑΘΩΟΤΗΤΑΣ

Οι λειτουργοί σέβονται πλήρως την αρχή ότι ο ύποπτος ή κατηγορούμενος για διάπραξη αδικήματος είναι αθώος μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου, σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία και

συνεπώς αποφεύγουν να δημοσιοποιήσουν ο,τιδήποτε το οποίο να οδηγεί σε συμπεράσματα ως προς την ενοχή ή αθωότητα του υπόπτου ή/και κατηγορουμένου ή τείνει να τον διασύρει ή διαπομπεύσει.

10. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Τα Μ.Μ.Ε. δεν αποκαλύπτουν άμεσα ή έμμεσα την ταυτότητα των θυμάτων βιασμού και άλλων σεξουαλικών αδικημάτων και δεν δημοσιεύουν ή αναπαράγουν λεπτομέρειες, ο οποίες είναι δυνατό να προκαλέσουν ή να επιτείνουν τον ανθρωπινό πόνο.

Ειδικότερα, στην περίπτωση παιδιών ισχύουν τα πιο κάτω:

(α) Ουδέποτε αποκαλύπτεται, άμεσα ή έμμεσα, η ταυτότητα παιδιών ηλικίας κάτω των 16 ετών, που είναι παραπονούμενοι, μάρτυρες ή κατηγορούμενοι σε υποθέσεις διάπραξης σεξουαλικών αδικημάτων.

(β) Ο όρος «αιμομιξία» δεν χρησιμοποιείται και ή κατηγορία περιγράφεται ως σοβαρό αδίκημα εναντίον παιδιών ή ενηλίκων ή με άλλη κατάλληλη παρόμοια περιγραφή.

(γ) Δεν γίνεται οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση αναφορά σε συγγένεια ή άλλη σχέση του κατηγορουμένου και του παιδιού.

11. ΠΑΙΔΙΑ

Οι λειτουργοί κατά κανόνα δεν παίρνουν συνεντεύξεις από και δεν φωτογραφίζουν παιδιά κάτω των 16 ετών σε σχέση με θέματα που αφορούν την προσωπική τους κατάσταση ή ευημερία, χωρίς τη συγκατάθεση γονέως των ή άλλου ενηλίκου που έχει την ευθύνη γι' αυτά. Τα Μ.Μ.Ε. και οι λειτουργοί των υποχρεούνται να τηρούν τις πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

12. ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Τα Μ.Μ.Ε. αποφεύγουν οποιαδήποτε απ' ευθείας ή άλλη αναφορά ή ενέργεια εναντίον προσώπου η οποία περιέχει στοιχεία προκατάληψης με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική προέλευση, την περιουσία, την καταγωγή, την ηλικία, το φύλο και το προσωπικό καθεστώς, περιλαμβανομένης της φυσικής ή διανοητικής ασθένειας ή αναπηρίας. Ο χλευασμός, η διαπόμπευση και ο διασυρμός ατόμων ή ομάδων είναι ανεπίτρεπτος.

13. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ

Οι λειτουργοί δεν χρησιμοποιούν και δεν μεταδίδουν για προσωπικό όφελος, προ της γενικής δημοσιοποίησής τους, οικονομικής φύσεως πληροφορίες τις οποίες λαμβάνουν.

Σημείωση: Οι Ερμηνευτικές-Καθοδηγητικές διατάξεις για την άσκηση οικονομικής δημοσιογραφίας, με ιδιαίτερη αναφορά στις επενδυτικές συστάσεις, με βάση τις Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτής της πρόνοιας.

14. ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Οι λειτουργοί έχουν την ηθική υποχρέωση να τηρούν την επαγγελματική εχεμύθεια αναφορικά με την πηγή πληροφοριών που λήφθηκαν εμπιστευτικά. Ο δημοσιογράφος δεν υποχρεούται να αποκαλύψει την πηγή των πληροφοριών του. Παράλληλα, είναι υποχρέωση του δημοσιογράφου να βεβαιώνεται ότι οι πηγές του και οι πληροφορίες που παρέχουν είναι έγκυρες.

15. ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Στον παρόντα Κώδικα, περιπτώσεις οι οποίες κατ' επίκληση του δημοσίου συμφέροντος δικαιολογούν παρέκκλιση από τον κανόνα, είναι κυρίως οι ακόλουθες:

- (α) Υποβοήθηση ανίχνευσης ή αποκάλυψη εγκλήματος.
- (β) Προστασία της δημόσιας ασφάλειας ή υγείας.
- (γ) Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- (δ) Παρεμπόδιση παραπλάνησης του κοινού ως αποτέλεσμα πράξεων ή δηλώσεων ατόμων ή οργανισμών.

16. ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Ο παρών Κώδικας αναθεωρείται ή τροποποιείται μόνο κατόπιν συμφωνίας ή ομογνωμίας όλων των Μερών που τον υιοθέτησαν. *

Λευκωσία, Απρίλιος, 1997

* Ο Κώδικας Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε, κυρίως για να είναι πιο σαφής, καταληπτός και εύχρηστος, με συμφωνία όλων των Φορέων, τον Ιούνιο του 2008. Οι τροποποιημένος Κώδικας τέθηκε σε ισχύ από την 1^η Ιουλίου, 2008.

** Τον Ιούνιο, 2015, τα μέλη της Επιτροπής αυξήθηκαν σε 15 για λόγους λειτουργικότητας και για να γίνει δυνατός ο διορισμός εκπροσώπου των διαδικτυακών μέσων. Τα αρχικά άρθρα που αντικαταστάθηκαν είναι:

«Η Επιτροπή, περιλαμβανομένου του Προέδρου της, αποτελείται από δεκατρία μέλη. Είναι πρόσωπα υψηλής ηθικής στάθμης και εγνωσμένου κύρους. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής θα πρέπει κατά προτίμηση να έχει νομική κατάρτιση.

«Ο Πρόεδρος και τρία από τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται από κοινού από την Ένωση Συντακτών, το Σύνδεσμο Εκδοτών και τους Ιδιοκτήτες τω Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Τα υπόλοιπα εννέα μέλη διορίζονται ανά τρία από την Ένωση Συντακτών, το Σύνδεσμο Εκδοτών και τους Ιδιοκτήτες των Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

- 1.** Η Επιτροπή συνεδριάζει στα γραφεία της ή οπουδήποτε ήθελε αποφασίσει η ίδια.
- 2.** Η Επιτροπή καλείται σε συνεδρία από τον Πρόεδρο, ή τον αναπληρούντα αυτόν, κανονικά μια φορά το μήνα και έκτακτα όταν το ζητήσουν ο Πρόεδρος ή δύο τουλάχιστον μέλη.
- 3.** Η Επιτροπή αποφασίζει αν και πότε μια συνεδρία θα είναι ανοικτή.
- 4.** Η Γραμματεία αποστέλλει στα μέλη πρόσκληση για τη συνεδρία με την ημερήσια διάταξη, τουλάχιστον τρεις ημέρες πριν από το χρόνο πραγματοποίησής της.
- 5.** Η ημερήσια διάταξη καταρτίζεται από τον Πρόεδρο, εγκρίνεται από την Επιτροπή και μπορεί να υποστεί προσθήκες ή άλλες τροποποιήσεις από την Επιτροπή.
- 6.** Η θητεία των μελών της πρώτης Επιτροπής Θεωρείται ότι άρχισε την 1^η Ιουνίου, 1997, των δε νέων μελών ότι αρχίζει αμέσως μετά τη λήξη της θητείας των προηγούμενων.
- 7.** Νέο μέλος της Επιτροπής που ορίζεται με βάση τις πρόνοιες του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για να αντικαταστήσει τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο ή άλλο μέλος της Επιτροπής, υπηρετεί για το υπόλοιπο της θητείας εκείνου που αποχώρησε, νοουμένου ότι το υπόλοιπο διάστημα δεν είναι μικρότερο των τεσσάρων μηνών.
- 8.** Εάν ένα μέλος της Επιτροπής απουσιάσει από τέσσερις (4) συνεχείς συνεδρίες ή δεν είναι σε θέση να ασκήσει τα καθήκοντά του, η Επιτροπή δύναται με σχετική απόφασή της να ζητήσει την αντικατάστασή του με βάση τον Κώδικα.
- 9.** Σε περίπτωση προσωρινής απουσίας του Προέδρου, καθήκοντα προέδρου ασκεί ο Αντιπρόεδρος. Σε περίπτωση απουσίας και των δύο, καθήκοντα Προέδρου ασκεί ο πρεσβύτερος των άλλων μελών της Επιτροπής.
- 10.** Η Επιτροπή δύναται να ορίζει Γραμματέα, Ταμία ή και άλλους αξιωματούχους για εκτέλεση καθηκόντων που καθορίζει ή ίδια.
- 11.** Τηρούνται συνοπτικά πρακτικά σε κάθε συνεδρία, στα οποία περιλαμβάνονται όλες οι αποφάσεις, καθώς και οι απόψεις, τις οποίες οποιοδήποτε μέλος της Επιτροπής θα ήθελε ζητήσει να περιληφθούν σ'

αυτά. Τα πρακτικά παρουσιάζονται και επικυρώνονται στην αμέσως επόμενη συνεδρία.

12. Παράπονα για παραβίαση προνοιών του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας υποβάλλονται εγγράφως στην Επιτροπή εντός τριάκοντα (30) ημερών από το χρόνο κατά τον οποίο περιήλθε ή ευλόγως θα έπρεπε να περιέλθει σε γνώση του παραπονούμενου ή άλλου ενδιαφερόμενου το επίμαχο δημοσίευμα ή μετάδοση. Παράπονα υποβάλλονται από επηρεαζόμενους ή άτομα ή φορείς, που η Επιτροπή κρίνει ότι μπορούν να εκπροσωπούν τους επηρεαζόμενους ή από τρίτα άτομα, όταν η κατ' ισχυρισμόν παραβίαση αφορά το ευρύτερο κοινό. Τα παράπονα πρέπει να διατυπώνονται με κόσμιο ύφος και να μην περιέχουν επιθέσεις ή ύβρεις εναντίον ΜΜΕ ή λειτουργών τους. Σε τέτοια περίπτωση η Επιτροπή απέχει από την εξέτασή του παραπόνου, μέχρις ότου το παράπονο διατυπωθεί εκ νέου σε κόσμιο ύφος.

13. Το παράπονο πρέπει να δίνει συνοπτικά όλα τα αναγκαία στοιχεία, περιλαμβανομένων του επίμαχου δημοσιεύματος και, όπου είναι εφικτό, της επίδικης ηλεκτρονικής εκπομπής. Σε περίπτωση που ο παραπονούμενος αδυνατεί να προσκομίσει αντίγραφο της επίμαχης ηλεκτρονικής μετάδοσης, η Επιτροπή δύναται να ζητήσει από το καθ' ου το παράπονο Μ.Μ.Ε. να την εφοδιάσει με τέτοιο αντίγραφο.

14. Το παράπονο πρέπει να είναι επώνυμο (όνομα, διεύθυνση, τηλέφωνο ή άλλη μέθοδος επικοινωνίας), να αναφέρει το πρόσωπο ή το Μ.Μ.Ε. εναντίον του οποίου στρέφεται, καθώς και κατά το δυνατό την πρόνοια του Κώδικα η οποία κατ' ισχυρισμόν παραβιάζεται. Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει, εκεί όπου επιβάλλεται από τον Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας ή αν το ζητήσει ο παραπονούμενος, να μη αποκαλυφθεί η ταυτότητά του. Κατά την εξέταση του παραπόνου η Επιτροπή δύναται να διαπιστώσει, με βάση τα ενώπιόν της στοιχεία, οποιαδήποτε άλλη παραβίαση πρόνοιας του Κώδικα.

15. Η Επιτροπή δύναται κατά την κρίση της να επιλαμβάνεται παραπόνων για υποθέσεις, των οποίων η εκδίκαση εκκρεμεί ενώπιον Δικαστηρίου ή άλλου δικαιοδοτικού οργάνου.

16. Σε πρώτο στάδιο η Επιτροπή αποφασίζει κατά πόσον το παράπονο μπορεί να γίνει δεκτό για εξέταση. Σε περίπτωση που κρίνει ότι δεν μπορεί να εξετασθεί ενημερώνει αιτιολογημένα τον παραπονούμενο. Αν κρίνει ότι το παράπονο μπορεί να γίνει δεκτό για εξέταση, το αποστέλλει μαζί με όλα τα σχετικά έγγραφα στον καθ' ου το παράπονο και τον καλεί όπως δώσει εγγράφως τις παρατηρήσεις, θέσεις και απαντήσεις του εντός δύο εβδομάδων. Αν δεν απαντήσει εντός της καθορισμένης προθεσμίας δίδεται νέα ειδοποίηση να απαντήσει εντός μιας εβδομάδος. Εάν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη η

Επιτροπή προχωρεί στην εξέταση του παραπόνου με βάση τα ενώπιόν της δεδομένα, εκτός εάν ο καθ' ου το παράπονο προβάλλει αποχρώντα λόγο για την παράλειψή του να απαντήσει.

17. Προτού εξετάσει το παράπονο, η Επιτροπή προσπαθεί να επιτύχει διευθέτηση με διαβούλευση με τα δύο μέρη ή με απ' ευθείας διαβούλευση ή συνεννόηση των μερών. Εάν δεν επιτευχθεί αμοιβαία αποδεκτή διευθέτηση, προχωρεί τάχιστα στην εξέταση, με βάση τα έγγραφα που έχει ενώπιόν της.

18. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ειδοποιούνται για την ημερομηνία έναρξης της εξέτασης του παραπόνου και δυνατό να προσκληθούν από την Επιτροπή να παραστούν αυτοπροσώπως ή και με εκπρόσωπό τους εάν το επιθυμούν.

19. Η Επιτροπή δύναται να επιλαμβάνεται αυτεπαγγέλτως σοβαρών, κατά την κρίση της, περιπτώσεων παραβίασης του Κώδικα. Δύναται επίσης να εξετάζει παράπονα από πρόσωπα ή φορείς που δεν είναι άμεσα επηρεαζόμενοι. Και στις περιπτώσεις αυτές τηρείται η προαναφερθείσα διαδικασία.

20. Η Επιτροπή, αφού ολοκληρώσει την εξέταση, καταβάλλει προσπάθεια να καταλήξει σε ομόφωνη απόφαση. Αν τούτο δεν είναι εφικτό, προχωρεί στη λήψη απόφασης, συμφώνως των προνοιών του Κώδικα. Η Επιτροπή δύναται να επανεξετάσει υπόθεση για την οποία λήφθηκε απόφαση εφ' όσον τεθούν ενώπιόν της νέα ουσιώδη στοιχεία τα οποία προέκυψαν αργότερα, ή δεν ήταν διαθέσιμα, ή για οποιοδήποτε λόγο δεν τέθηκαν υπόψη της κατά την αρχική εξέταση.

21. Για την ταχύτερη διεκπεραίωση του έργου της η Επιτροπή έχει δικαίωμα να ορίζει εισηγητές, υποεπιτροπές ή ομάδες εργασίας για την ετοιμασία και την υποβολή στην ολομέλεια εισηγήσεων ή εκθέσεων επί εξεταζομένων θεμάτων. Σε περιπτώσεις στις οποίες κρίνεται ότι είναι αναγκαίο, ιδιαίτερα για την επιτάχυνση της διαδικασίας, η Γραμματεία ετοιμάζει και υποβάλλει εισηγήσεις στην Επιτροπή.

22. Αποφάσεις της Επιτροπής που διαπιστώνουν παραβίαση οιασδήποτε πρόνοιας του Κώδικα δημοσιοποιούνται. Ο καθ' ου το παράπονο υποχρεούται να δημοσιοποιήσει την απόφαση εντός της προθεσμίας και κατά τον τρόπο που ορίζει η Επιτροπή.

23. Ανά εξάμηνο η Επιτροπή ετοιμάζει και δημοσιοποιεί εκθέσεις για το έργο της.

24. Ο Κώδικας Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας επικυρώθηκε στις 4 Νοεμβρίου, 1997 και τροποποιήθηκε/συμπληρώθηκε στις 18 Ιουνίου, 2008, με ομόφωνη γνώμη όλων των Φορέων. Ο τροποποιημένος Κώδικας τέθηκε σε ισχύ από την 1^η Ιουλίου, 2008. Στη συνέχεια Οι

φορείς ενέκριναν εισήγηση για αύξηση των μελών σε 15 το Μάιο, 2015 και η τροποποίηση τέθηκε σε εφαρμογή από την 1^η Ιουνίου, 2015.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ-ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Με βάση τη σχετική πρόνοια του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας εξέδωσε τις ακόλουθες ερμηνευτικές-καθοδηγητικές γραμμές που παρατίθενται με τη σειρά προσθήκης στον Κώδικα:

1. Δημοσιοποίηση Ονομάτων Θυμάτων Δυστυχημάτων και Ατυχημάτων

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας θεωρεί υποχρέωσή της να επισημάνει στους λειτουργούς των Μέσων (έντυπων και ηλεκτρονικών) ότι σε διάφορες περιπτώσεις προκαλείται αχρείαστη δοκιμασία σε συγγενείς θυμάτων θανατηφόρων δυστυχημάτων ή άλλων ατυχημάτων και περιστατικών, οι οποίοι ακούουν από Ραδιοφώνου ή τηλεοράσεως το θάνατο ή τον τραυματισμό οικείων τους.

Η επιτροπή καλεί τους λειτουργούς των Μέσων να ενεργούν στις περιπτώσεις αυτές με τη μεγαλύτερη δυνατή επαγγελματική προσοχή και ευθύνη, όπως και στις περιπτώσεις αναγγελίας σοβαρών δυστυχημάτων ή ατυχημάτων, χωρίς αναφορά σε θύματα.

2. Προσαγωγή Υπόπτων Στα Δικαστήρια- Τεκμήριο Αθωότητας

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής δεοντολογίας εφιστά την προσοχή των λειτουργών των Μέσων (έντυπων και ηλεκτρονικών) στον τρόπο με τον οποίο καλύπτονται περιπτώσεις προσαγωγής υπόπτων ή κατηγορουμένων στα δικαστήρια και θα επιθυμούσε να συστήσει τα ακόλουθα:

1. Η δημοσιογραφική κάλυψη τέτοιων περιπτώσεων δεν θα πρέπει να παραβιάζει το τεκμήριο της αθωότητας και να μην συμβάλλει στο διασυρμό ή τη διαπόμπευση πολιτών.

2. Κατά τη δημοσιογραφική κάλυψη υποθέσεων του δικαστικού και αστυνομικού ρεπορτάζ θα πρέπει να αποφεύγεται μεγιστοποίηση και υπερ-προβολή υποθέσεων ήσσονος σημασίας.

3. Η δημοσίευση φωτογραφιών στις περιπτώσεις υπόπτων που δεν έχουν ακόμη κατηγορηθεί θα πρέπει να γίνεται με τη μέγιστη δυνατή προσοχή και συγκράτηση και μόνον όταν κρίνεται επαγγελματικά αναγκαίο.

4. Τα ΜΜΕ και οι λειτουργοί τους οφείλουν να σέβονται απόλυτα το τεκμήριο αθωότητας ατόμων που συλλαμβάνονται με την υποψία διάπραξης εγκλήματος. Με βάση την αρχή δικαίου ότι ο ύποπτος είναι αθώος μέχρις ότου αποδειχθεί το αντίθετο με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, τα ΜΜΕ και οι λειτουργοί τους δεν αποδίδουν στον ύποπτο

ενοχή αμέσως ή εμμέσως και αποφεύγουν φράσεις και χαρακτηρισμούς που αποδίδουν ενοχή.

Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θεωρεί υποχρέωσή της να απευθυνθεί προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως –όπως και στην Αστυνομία- για να υπογραμμίσει ότι το φαινόμενο της μεταφοράς υπόπτων ή κατηγορουμένων στο δικαστήριο με χειροπέδες (εκτός σε πολύ ιδιάζουσες περιπτώσεις ή αν συντρέχουν ουσιαστικοί λόγοι) αποτελεί πρακτική που έχει σε πλείστες χώρες από πολλού εγκαταλειφθεί.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι είναι καιρός οι αρμόδιες αρχές να μελετήσουν σοβαρά την εξέλιξη αυτή, γιατί ασφαλώς το φαινόμενο δεν συνάδει με το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας σε μια σύγχρονη κοινωνία.

=====

3. Δημοσιοποίηση Ονομάτων Θυμάτων Βιασμού

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας διαπιστώνει ότι έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά στον τρόπο που αντιμετωπίζονται από τα Κυπριακά ΜΜΕ τα θύματα βιασμού ή άλλων σεξουαλικών εγκλημάτων.

Όμως διαπιστώνει παράλληλα ότι υπήρξαν περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν αποκαλύφθηκε μεν η ταυτότητα του θύματος, αλλά δημοσιεύθηκαν πληροφορίες και λεπτομέρειες που συνιστούσαν αναπαραγωγή της σεξουαλικής κακοποίησης ή έτειναν να δώσουν την εντύπωση, είτε συνυπευθυνότητας του θύματος, είτε δικαιολόγησης της συμπεριφοράς του δράστη. Δημοσιογραφική συμπεριφορά του είδους αυτού είναι ανεπίτρεπτη και καταδικαστέα.

Η αρχή της μη αποκάλυψης της ταυτότητας των θυμάτων ή άλλων στοιχείων που να αποκαλύπτουν την ταυτότητα τους τηρείται βασικά στην περίπτωση Κυπρίων πολιτών, γεγονός που επισημαίνεται με ικανοποίηση.

Διαπιστώνεται, ωστόσο, ότι η αξιόπαινη αυτή στάση των ΜΜΕ δεν ακολουθείται και στις περιπτώσεις κείνες που τα θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων είναι αλλοδαποί.

Είναι προφανές ότι υπάρχει μια εσφαλμένη αντίληψη, ότι επειδή είναι ξένοι και δεν τους γνωρίζει κανείς στην Κύπρο, δεν είναι επιλήψιμη ή δημοσιοποίηση των ονομάτων τους.

Η Επιτροπή Δεοντολογίας θεωρεί υποχρέωσή της να τονίσει ότι τα ΜΜΕ οφείλουν να αντιμετωπίζουν τέτοιου είδους περιστατικά χωρίς διακρίσεις και με την ίδια ευαισθησία και τον ίδιο σεβασμό που επιδεικνύουν στις περιπτώσεις Κυπρίων πολιτών.

=====

4. Χειρισμός υποθέσεων ναρκωτικών από τα ΜΜΕ

Ο ρόλος των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης είναι αδιαμφισβήτητα μεγάλος και σημαντικός στη διαμόρφωση της στάσης της κοινής γνώμης γενικά και ειδικά απέναντι στο πρόβλημα της χρήσης ουσιών εξάρτησης.

Ο τρόπος της παρουσίασης ειδήσεων, ρεπορτάζ ή άρθρων γύρω από το θέμα, ή χρησιμοποίηση τυποποιημένων φράσεων, η δημοσίευση φωτογραφικού υλικού που πιθανόν να προκαλεί φόβο ή ανασφάλεια ή να μην δίνει περιγραφή της πραγματικής εικόνας του προβλήματος που παρουσιάζεται, πιθανόν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις και αντίθετα αποτελέσματα από αυτά που προωθεί η πολιτική της πρόληψης.

Η σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση των δημοσιογράφων πάνω στο θέμα των εξαρτήσεων υποβοηθά στην προώθηση των βασικών αρχών της φιλοσοφίας της πρόληψης.

Τα ΜΜΕ απευθύνονται σε μια ομάδα γενικού πληθυσμού, η οποία μπορεί να έχει διαφορετικές ανάγκες σε σχέση με την πρόληψη. Έτσι τα μηνύματα που εκπέμπονται έχουν διαφορετική επίδραση πάνω στα διάφορα άτομα.

Είναι γι' αυτό που δεν μπορεί να υπάρξει συνταγή παρουσίασης των πληροφοριών από τα ΜΜΕ, αλλά βασικές αρχές που πρέπει να έχουν υπόψη τους.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Δεν παρουσιάζεται ο τρόπος παραγωγής και κατασκευής των ναρκωτικών ουσιών, γιατί δυνατό να χρησιμοποιηθούν ως παρόρμηση ή οδηγίες χρήσης προς άτομα που ρέπουν προς τη χρήση ναρκωτικών ή θέλουν να πειραματισθούν. Δεν γίνεται επίσης άμεση ή έμμεση αναφορά σε εύκολο ή μεγάλο κέρδος που είναι δυνατό να αποφέρει η εμπορία ναρκωτικών.

Δεν περιγράφεται και δεν παρουσιάζεται κανένας τρόπος λήψης ουσιών εξάρτησης ή όργανα παρασκευής ή χρήσης ναρκωτικών ουσιών.

Δεν αναφέρονται όλες οι ουσίες ως ΛΕΥΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ, διότι δεν είναι όλες λευκές και δεν οδηγούν όλες στο θάνατο.

Αποφεύγεται η ηρωοποίηση ατόμων που έχουν συλληφθεί για παραγωγή ή χρήση ναρκωτικών.

Αποφεύγεται η χρήση αργκό ή όρων που χρησιμοποιούν άτομα που διακινούν ναρκωτικά ή έχουν εθισθεί στη χρήση τους

=====

5. ΑΣΚΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ερμηνευτικές-καθοδηγητικές διατάξεις για την άσκηση οικονομικής δημοσιογραφίας, με ιδιαίτερη αναφορά στις επενδυτικές συστάσεις, με βάση τις Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, έχοντας υπόψη: -

* τις Κοινοτικές Οδηγίες 2003/6/ΕΚ και 2003/125/ΕΚ

* το Νόμο που Προνοεί για τις Πράξεις Προσώπων που Κατέχουν Εμπιστευτικές Πληροφορίες και τις Πράξεις Χειραγώγησης της Αγοράς (Κατάχρηση Αγοράς) του 2005

* τις πρόνοιες των εν λόγω Κοινοτικών Οδηγιών και του Νόμου για εξαίρεση των ΜΜΕ και των δημοσιογράφων από τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν σε άλλα άτομα, νοουμένου ότι υπόκεινται σε καθεστώς εσωτερικής ρύθμισης ή αυτορρύθμισης

* τις γενικές αρχές του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας περί σεβασμού της αλήθειας, του δικαιώματος του πολίτη για αντικειμενική, ολοκληρωμένη και έγκυρη ενημέρωση, του δικαιώματος των δημοσιογράφων για απρόσκοπτη πρόσβαση στις πηγές των ειδήσεων και τις αρχές της διαφάνειας και εντιμότητας, καθώς και τις πρόνοιες των νόμων Περί Τύπου και Περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών ως προς τα ανωτέρω

* τις ειδικές διατάξεις του Κώδικα περί ακρίβειας των πληροφοριών, μη απόκτησης οικονομικών οφελών από τη χρήση πληροφοριών που κατέχουν δημοσιογράφοι και περί δημοσιογραφικού απορρήτου

* τη βασική γενική αρχή ότι οι δημοσιογράφοι έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται προς το γράμμα και το πνεύμα του Κώδικα:

Εκδίδει τις ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές σε σχέση με τη χρήση οικονομικής φύσεως πληροφοριών:

1. Η διαπλοκή των δημοσιογράφων είναι απαράδεκτη και καταδικαστέα.
2. Οι δημοσιογράφοι μεριμνούν για την αποτροπή χειραγώγησης της αγοράς με οποιοδήποτε τρόπο.
3. Οι δημοσιογράφοι αποκαλύπτουν την ύπαρξη συμφερόντων ή σύγκρουσης συμφερόντων.

Αναλυτικά:

1.1. Πρώτιστη μέριμνα των ΜΜΕ και των δημοσιογράφων, οσάκις ασχολούνται με οικονομικά θέματα πρέπει να είναι η προστασία του

επενδυτικού κοινού, σε θέματα όπως είναι οι επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά μέσα στο Χρηματιστήριο.

1.2. Οι δημοσιογράφοι δεν δημοσιεύουν και δεν μεταδίδουν πληροφορίες όσον αφορά σε επενδυτικές συστάσεις, εφ' όσον οι ίδιοι ή στενά συγγενικά τους πρόσωπα προσδοκούν σε όφελος από την πώληση, διακράτηση ή άλλως πως μετοχών στις οποίες αναφέρονται οι πληροφορίες τις οποίες κατέχουν.

1.3. Εφ' όσον οι ίδιοι ή στενά συγγενικά τους πρόσωπα προσδοκούν σε όφελος από επενδυτικές συστάσεις, τα ΜΜΕ και οι δημοσιογράφοι δύνανται να δημοσιεύουν ή να μεταδίδουν πληροφορίες που αφορούν σε τέτοιες συστάσεις, εφ' όσο δημοσιοποιήσουν τα οικονομικά συμφέροντα ή συγκρούσεις συμφερόντων σε σχέση με τις συστάσεις που αποτελούν αντικείμενο των δημοσιευμάτων ή μεταδόσεων.

1.4. Δημοσιογράφοι οι οποίοι έχουν οι ίδιοι, ή συγγενικά και φιλικά τους πρόσωπα, οικονομικά συμφέροντα ή συγκρούσεις συμφερόντων αναφορικά με πληροφορίες τις οποίες κατέχουν, οφείλουν να τα αποκαλύπτουν στον άμεσο προϊστάμενό τους.

1.5. Τα ΜΜΕ και οι δημοσιογράφοι δεν επιτρέπεται να δημοσιεύουν ή να μεταδίδουν πληροφορίες για μετοχές σχετικά με τις οποίες οι ίδιοι ή πρόσωπα με τα οποία έχουν στενούς δεσμούς, έχουν προβεί σε πράξεις αμέσως προ ή αμέσως μετά τη σκοπούμενη δημοσίευση ή μετάδοση.

1.6. Τα ΜΜΕ και οι δημοσιογράφοι ή πρόσωπα με τα οποία έχουν στενούς δεσμούς δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε πράξεις αναφορικά με μετοχές για τις οποίες έγραψαν αμέσως προ, ή προτίθενται να γράφουν αμέσως μετά.

*****

2.1. Απαγορεύονται ενέργειες χειραγώγηση της αγοράς με οποιοδήποτε τρόπο.

2.2. Ενδεικτικά αναφέρεται η δημοσιοποίηση ψευδών ή αβάσιμων πληροφοριών οι οποίες δίδουν ή είναι δυνατό να δώσουν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με την προσφορά, τη ζήτηση ή την τιμή χρηματοοικονομικού μέσου, ο τεχνητός ή ανώμαλος επηρεασμός της αγοράς, της πορείας και/ή του όγκου των συναλλαγών χρηματοοικονομικών μέσων και η συμμετοχή ή η προτροπή προς συμμετοχή σε ενέργειες που αποσκοπούν σε χειραγώγηση της αγοράς.

*****

3.1. Τηρουμένων των διατάξεων του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, οι δημοσιογράφοι θα πρέπει, όπου είναι δυνατό, να παραθέτουν τις πηγές της πληροφόρησής τους.

3.2. Οσάκις δημοσιεύουν επενδυτικές συστάσεις, οφείλουν να αποκαλύπτουν την ύπαρξη συμφερόντων ή σύγκρουσης συμφερόντων των ιδίων ή προσώπων με τα οποία έχουν στενούς δεσμούς. Όταν αυτό θεωρείται ανεφάρμοστο, θα πρέπει να καθιστούν σαφή την πηγή από την οποία το κοινό μπορεί να βρει πληροφορίες για την ύπαρξη συμφερόντων ή σύγκρουσης συμφερόντων.

3.3. Οσάκις δημοσιεύουν επενδυτικές συστάσεις τρίτων ή άλλες οικονομικής φύσεως πληροφορίες που προέρχονται από τρίτους, ή περίληψη επενδυτικών συστάσεων τρίτων, οφείλουν να αποκαλύπτουν την ύπαρξη συμφερόντων ή σύγκρουσης συμφερόντων των τρίτων. Όταν αυτό θεωρείται ανεφάρμοστο, θα πρέπει να καθιστούν σαφή την πηγή από την οποία το κοινό μπορεί να βρει πληροφορίες για την ύπαρξη συμφερόντων ή σύγκρουσης συμφερόντων των τρίτων.

3.4. ΜΜΕ και δημοσιογράφοι οι οποίοι παράγουν οι ίδιοι και διαδίδουν επενδυτικές συστάσεις.-

3.4.1. Οφείλουν να κάμνουν διάκριση μεταξύ γεγονότος και ερμηνείας, υπολογισμών, συμβουλών, προγνωστικών και οδηγιών.

3.4.2. Οφείλουν να κάμνουν γνωστή την ταυτότητά τους και/ή την ταυτότητα του διευθυντή ή αρχισυντάκτη τους.

3.4.3. Όταν διαδίδουν επενδυτικές συστάσεις που ετοιμάστηκαν από τρίτους, μεριμνούν ώστε η ταυτότητα των τρίτων να καθίσταται γνωστή.

3.4.4. Όταν τροποποιούν ουσιωδώς επενδυτικές συστάσεις που ετοιμάστηκαν από τρίτους, μεριμνούν ώστε το εύρος της τροποποίησης να καθίσταται γνωστό.

3.4.5. Όταν διαδίδουν επενδυτικές εισηγήσεις χωρίς δικές τους προσθήκες ή αλλαγές, μεριμνούν ώστε οι εισηγήσεις να είναι σαφείς και μη παραπλανητικές.

3.4.6. Δημοσιογράφοι οι οποίοι έχουν προσωπικό συμφέρον ή σύγκρουση συμφερόντων οφείλουν να καθιστούν το γεγονός αυτό γνωστό στο διευθυντή/αρχισυντάκτη τους.

3.4.7 Τα ΜΜΕ και δημοσιογράφοι ως στην παράγραφο 3.4 οφείλουν να αποκαλύπτουν την ύπαρξη συμφερόντων ή σύγκρουσης συμφερόντων. Όταν αυτό θεωρείται ανεφάρμοστο, θα πρέπει να καθιστούν σαφή την πηγή από την οποία το κοινό μπορεί να βρει πληροφορίες για την ύπαρξη συμφερόντων ή σύγκρουσης συμφερόντων.

ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Η Επιτροπή, εκδίδοντας αυτές τις ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ λαμβάνει υπ' όψη, κατά ενδεικτικό τρόπο, την ερμηνεία του Πρώτου παραρτήματος, του Νόμου που Προνοεί για τις Πράξεις Προσώπων που

Κατέχουν Εμπιστευτικές Πληροφορίες και τις Πράξεις Χειραγώγησης της Αγοράς (Κατάχρηση Αγοράς) του 2005, ως προς την έννοια των όρων που αναφέρονται σ' αυτό.

Στενοί Δεσμοί:

Πρόσωπο που έχει στενούς δεσμούς με άλλον θεωρείται:

Ο σύζυγος και οι συγγενείς μέχρι δευτέρου βαθμού εξ αίματος

Πρόσωπο το οποίο κατά την κρίση της Επιτροπής τελεί σε σχέση εξάρτησης ή έχει κοινά σε ουσιώδη βαθμό συμφέροντα.

Πρόσωπα που ενεργούν σε συνεννόηση, δηλαδή τα πρόσωπα που με εναρμονισμένη πρακτική ή κατόπιν συμφωνίας συνεργάζονται μεταξύ τους.

Λοιποί συγγενείς ή άλλα πρόσωπα, τα οποία συμβιώνουν για ένα τουλάχιστον έτος κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Ελεγχόμενες από φυσικό πρόσωπο ή μαζί με τον σύζυγο ή μαζί με συγγενείς εξ αίματος μέχρι δευτέρου βαθμού επιχειρήσεις, στις οποίες κατέχουν τουλάχιστον ποσοστό 20% του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου σε γενική συνέλευση.

ΣΧΟΛΙΑ

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, θεωρώντας το θέμα της οικονομικής δημοσιογραφίας ουσιώδους σημασίας, προτίθεται να καταγγέλλει δημοσίως και άνευ χρονοτριβής περιπτώσεις στις οποίες θα διαπιστώνει παραβίαση των ανωτέρω κατευθυντήριων αρχών.

Ο Κώδικας Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας και οι κατευθυντήριες αρχές που εκδίδονται με βάση τον Κώδικα εφαρμόζονται τόσο ως προς το γράμμα, όσο και ως προς το πνεύμα. Η πρόθεση είναι σαφής: Κανένας δημοσιογράφος ή διευθυντής/αρχισυντάκτης δεν πρέπει να αναλαμβάνει οποιασδήποτε μορφής δραστηριότητα σχετικά με την άσκηση οικονομικής δημοσιογραφίας η οποία αφήνει περιθώρια παρερμηνείας ή είναι δυνατό να οδηγήσει σε αμφισβήτηση της ακεραιότητας του ιδίου ή του ΜΜΕ στο οποίο εργάζεται.

Δεν πρέπει να αναζητούνται παράθυρα για δικαιολόγηση οποιασδήποτε πράξης ή ενέργειας, η οποία δεν συνάδει με το γράμμα και το πνεύμα του Κώδικα και των Κατευθυντηρίων Αρχών.

Ο Κώδικας και οι Κατευθυντήριες Αρχές εφαρμόζονται επί όλων των ΜΜΕ, των δημοσιογράφων και των διευθυντών/αρχισυντακτών.

Επιβάλλει υποχρέωση αποκάλυψης της κατοχής μετοχών που αποτελούν αντικείμενο ειδησεογραφίας από τους δημοσιογράφους στους διευθυντές/αρχισυντάκτες τους. Η καλώς νοούμενη άσκηση της δημοσιογραφίας επιβάλλει στους διευθυντές/αρχισυντάκτες την αποκάλυψη των δικών τους συμφερόντων σε μετοχές ως ανωτέρω στον Εκδότη του ΜΜΕ. Η ύπαρξη εσωτερικού Μητρώου είναι πρακτικός τρόπος εκπλήρωσης αυτής της υποχρέωσης.

Βασικό κριτήριο πρέπει να είναι η άσκηση κοινής λογικής. Επομένως τελικός στόχος είναι να μη βρίσκονται οι δημοσιογράφοι και η δημοσιογραφία εκτεθειμένοι σε οποιεσδήποτε κατηγορίες για άσκηση ανέντιμης ή συμφεροντολογικής δημοσιογραφίας.

=====

6. Χειρισμός περιπτώσεων αυτοκτονίας από τα ΜΜΕ

Συνοπτικά:

Δεν πρέπει να δημοσιεύονται ή να μεταδίδονται αβασάνιστα ειδήσεις για αυτοκτονίες, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, στις οποίες υπάρχει ισχυρό στοιχείο είδησης λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων.

Εκεί που δικαιολογείται η δημοσίευση πρέπει να αποφεύγεται η χρήση γλώσσας και εκφράσεων εντυπωσιασμού ή παρουσίαση της αυτοκτονίας ως ομαλού φαινομένου ή ως εξόδου από προβλήματα.

Πρέπει να αποφεύγεται περιγραφή της μεθόδου και της διαδικασίας μιας αυτοκτονίας ή απόπειρας αυτοκτονίας.

Δεν αναφέρονται λεπτομερείς πληροφορίες για το χώρο μιας αυτοκτονίας ή απόπειρας αυτοκτονίας.

Το γράψιμο του τίτλου της είδησης απαιτεί μεγάλη προσοχή.

Η δημοσίευση φωτογραφιών ή εικόνων γίνεται με προσοχή.

Απαιτείται μεγάλη προσοχή όταν δημοσιεύονται ειδήσεις για την αυτοκτονία διασημοτήτων ή προσωπικοτήτων.

Απαιτείται επίδειξη διακριτικότητας προς τους ανθρώπους που έχουν υποστεί απώλεια λόγω αυτοκτονίας.

Μια αυτοκτονία μπορεί να παρέχει την ευκαιρία για την πληροφόρηση του κοινού σχετικά με το φαινόμενο της αυτοκτονίας με την παροχή πληροφοριών για τις επιπτώσεις σε συγγενείς και φίλους και για το πού μπορεί να στραφεί κανείς για βοήθεια.

Ως γενική αρχή, τα ΜΜΕ δεν δημοσιεύουν ειδήσεις για αυτοκτονίες, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι περιστάσεις δικαιολογούν τη δημοσίευση. Ενδεικτικά, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως εξαιρετική περίπτωση η αυτοκτονία μιας γνωστής προσωπικότητας ή διασημότητας, αν η δημοσίευση θα προωθούσε κάποιο κοινωνικό σκοπό ή αν θα συνέβαλλε στη λήψη διορθωτικών μέτρων. Όμως, στις εξαιρέσεις αυτές, και πάλι θα πρέπει να τηρούνται όλες οι άλλες πρόνοιες του Κώδικα που αφορούν στην αυτοκτονία.

Ειδικότερα, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τα γεγονότα δικαιολογούν παρέκκλιση από τον κανόνα, η είδηση θα πρέπει να αποσκοπεί στην πληροφόρηση και όχι στον εντυπωσιασμό και δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομέρειες για τους λόγους και τη μέθοδο, τον τρόπο ή το μέσο αυτοκτονίας ή ακόμη και τη διαδικασία.

Ακόμα και στις περιπτώσεις που οι πληροφορίες προέρχονται από προνομιούχα διαδικασία, όπως είναι μια ανοικτή ακρόαση σε δικαστήριο, ή δηλώσεις κάποιου επισήμου με αρμοδιότητα να μιλήσει για το θέμα, δεν πρέπει να δημοσιεύονται τέτοιες πληροφορίες.

Υπάρχει ισχυρή μαρτυρία πως τα ΜΜΕ συμβάλλουν σημαντικά στο κοινωνικό φαινόμενο της αυτοκτονίας, την οποία η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας θεωρεί ως σοβαρό πρόβλημα δημόσιας υγείας.

Η ΠΟΥ και ο Διεθνής Σύνδεσμος για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας (International Association for Suicide Prevention-IASP) δημοσιοποίησαν ειδική μελέτη που απευθύνεται στα ΜΜΕ και τους δημοσιογράφους στην οποία καταγράφονται τα ευρήματα 50 ερευνών που έγιναν διεθνώς.

https://www.iasp.info/resources/Suicide_and_the_Media/

Όλες οι έρευνες κατέληξαν στον συμπέρασμα ότι η παρουσίαση περιπτώσεων αυτοκτονιών από τα ΜΜΕ παρέχει ερεθίσματα για μιμητισμό και μπορεί να οδηγήσει σε αυτοκτονική συμπεριφορά αμέσως μετά και μέχρι ένα διάστημα τριών εβδομάδων μετά τη δημοσίευση.

Το γενικό συμπέρασμα των ερευνών αυτών είναι πως η ομοιότητα μεταξύ του ερεθίσματος ή του μοντέλου που παρέχει μια είδηση και του παρατηρητή, ως προς την ηλικία, το φύλο, τις οικονομικές ή προσωπικές περιστάσεις και άλλα στοιχεία ταύτισης, είναι σημαντικός παράγων μίμησης.

Ακόμη διαπιστώθηκε ότι όσο πιο γνωστό ή με επιρροή ήταν το πρόσωπο που αυτοκτόνησε τόσο ευρύτερη ήταν η μιμητική συμπεριφορά. Ειδικές υποομάδες, όπως νεαρά άτομα και άτομα που υποφέρουν από κατάθλιψη, δυνατό να είναι ιδιαίτερα ευάλωτα και να ακολουθήσουν μιμητική αυτοχειριακή συμπεριφορά. Η περιγραφή του τρόπου αυτοκτονίας δυνατό να οδηγήσει σε μίμηση της μεθόδου.

Εκεί που οι περιστάσεις το δικαιολογούν, τα ΜΜΕ που δημοσιεύουν ειδήσεις για αυτοκτονία, δεν πρέπει να παρουσιάζουν απλουστευτικά τους λόγους που οδήγησαν στην αυτοχειρία. Είναι λάθος να αποδίδεται η αυτοκτονία σε ένα μεμονωμένο παράγοντα, όπως μια αποτυχία στις εξετάσεις, η διάλυση μιας σχέσης, μια οικονομική καταστροφή, χωρίς εμβάθυνση σε άλλους παράγοντες. Η αυτοκτονία δεν έχει ποτέ μόνο μια

αιτία. Πνευματικές και ψυχολογικές ανωμαλίες, ο παρορμητισμός, πολιτισμικοί, γενετικοί και κοινωνικό-οικονομικοί παράγοντες πρέπει να λαμβάνονται πάντοτε υπόψη.

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα μελέτη, είναι πολύ καλύτερο τα ΜΜΕ αντί να επικεντρώνονται στην εντυπωσιακή παρουσίαση μιας αυτοκτονίας, να συμβάλλουν αποτρεπτικά, παρουσιάζοντας τις αρνητικές συνέπειες μιας αυτοκτονίας. Τέτοιες συνέπειες είναι ο καταστροφικός αντίκτυπος στα μέλη της οικογένειας και στους φίλους, που βασανίζονται από αισθήματα απώλειας, στιγματισμού, θυμού, ή ακόμη και ενοχής και από αναπάντητα ερωτηματικά για το ενδεχόμενο να υπήρχαν ενδείξεις που δεν πρόσεξαν.

=====

7. Χειρισμός θεμάτων που αφορούν σε μετανάστες, αιτητές ασύλου, πρόσφυγες και θύματα εμπορίας ανθρώπων

Ως γενική αρχή, όλοι οι άνθρωποι που βρίσκονται στην Κύπρο, ανεξάρτητα από το εθνικό, φυλετικό, θρησκευτικό, κοινωνικό ή γλωσσικό τους υπόβαθρο έχουν ακριβώς τα ίδια ανθρώπινα δικαιώματα, με βάση τις διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που έχει επικυρώσει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Αναγνωρίζοντας αυτό το δεδομένο, ο Κώδικας Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας απαγορεύει «οποιαδήποτε ενέργεια που εμπεριέχει στοιχεία προκατάληψης με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική προέλευση, την περιουσία, την καταγωγή, την ηλικία, το φύλο και το προσωπικό καθεστώς, περιλαμβανομένης της φυσικής ή διανοητικής ασθένειας ή αναπηρίας».

Περαιτέρω ο Κώδικας απαγορεύει ως ανεπίτρεπτο το χλευασμό, τη διαπόμπευση και το διασυρμό ατόμων ή ομάδων. Η πρόνοια αυτή καλύπτει άτομα και ομάδες ή υποομάδες ανθρώπων με διαφορετικά φυλετικά, εθνικά, γλωσσικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά, καθώς και χαρακτηριστικά που ανάγονται στο προσωπικό καθεστώς, περιλαμβανομένων προσωπικών στοιχείων και χαρακτηριστικών.

Οι πιο πάνω ιδιότητες ανάγονται στο δικαίωμα της διαφορετικότητας του ατόμου,

το οποίο πρέπει να αναγνωρίζεται εμπράκτως και να είναι σεβαστό από όλους. Συνακόλουθο του χειρισμού θεμάτων μετανάστευσης και ασύλου από τα ΜΜΕ με τρόπο που εμπριέχει προκατάληψη που αφορά στις προαναφερθείσες ιδιότητες είναι η δημιουργία ξενοφοβικών αισθημάτων, γεγονός που επιτείνει τα κοινωνικά φαινόμενα τα οποία έχουν τη γενεσιουργό τους αιτία στη μη ανοχή της διαφορετικότητας.

Παράδειγμα δημιουργίας προκατάληψης από τα ΜΜΕ είναι η αναφορά στην εθνική και φυλετική προέλευση όταν αυτές οι ιδιότητες δεν συνιστούν ουσιώδες στοιχείο της είδησης. Η πρακτική αυτή παρατηρείται κατά κύριο λόγο σε ειδήσεις που αναφέρονται σε εγκλήματα ή αδικήματα ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο αντανakλούν αρνητικά σε άτομα ή ομάδες, στις οποίες η εθνική και φυλετική προέλευση ή απλώς και το γεγονός ότι ο δράστης ή το θύμα δεν είναι Κύπριος αναδεικνύονται σε πρωτεύον στοιχείο της είδησης. Αντίθετα η ιδιότητα κάποιου ως Κυπρίου δεν θεωρείται, σε ανάλογες περιπτώσεις, στοιχείο της είδησης και δεν αναφέρεται σχεδόν ποτέ. Η πρακτική αυτή συμβάλλει στη δημιουργία αισθημάτων ξενοφοβίας, εχθρότητας, απέχθειας και μη ανοχής προς τους ξένους συλλήβδην.

Κατά τον ίδιο τρόπο παραβιάζονται συχνά άλλα δικαιώματα των μεταναστών, τα οποία τυγχάνουν σεβασμού για Κυπρίους. Τέτοια παραδείγματα είναι η παραβίαση του τεκμηρίου αθώότητας, η δημοσίευση φωτογραφιών κατά τη σύλληψη ή μεταφορά τους στο δικαστήριο, το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και η αποκάλυψη προσωπικών τους δεδομένων.

Πολλές φορές δημοσιεύονται και μεταδίδονται ξενοφοβικές δηλώσεις επειδή σε αρκετές περιπτώσεις προέρχονται από τα χείλη επωνύμων, όπως συνέβη πολλές φορές σε ζωντανές συζητήσεις ή δηλώσεις σε τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, ή προβάλλονται αβασάνιστα ισχυρισμοί που διατυπώνονται από μέλη του κοινού, συνήθως

χωρίς αντίλογο ή την άλλη οπτική.
Κατά την κάλυψη θεμάτων που αναφέρονται
στη μετανάστευση πρέπει να
επιδεικνύεται συμπάθεια προς τους
ανθρώπους που αναγκάζονται να
διακινδυνεύσουν ακόμη και τη ζωή των
ιδίων και των παιδιών τους για ένα
καλύτερο αύριο. Επίσης θα πρέπει να
προβάλλεται η υποχρέωση των κρατών να
τους παρέχουν βοήθεια και προστασία καθώς
και τα θετικά στοιχεία σε κάθε περίπτωση,
πχ η διάσωση 350 Σύρων προσφύγων το
Σεπτέμβριο του 2014.

Οι συγκυρίες της οικονομικής κρίσης και της
μεγάλης ανεργίας δημιουργούν πρόσφορο
έδαφος για τη δημιουργία και διάδοση
αισθημάτων ξενοφοβίας, ρατσισμού και
εχθρότητας προς τους μετανάστες. Αυτό
επιβάλλει στους λειτούργους των ΜΜΕ να
είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί όταν
χειρίζονται ειδήσεις που αναφέρονται σε
μετανάστες και ειδικότερα σε ότι αφορά σε
αιτητές ασύλου, πρόσφυγες, θύματα εμπορίας
ανθρώπων και άλλες ομάδες που ζουν στην
Κύπρο ή αλλού.

Κάθε δημοσιογράφος που σέβεται την
ιδιότητά του και έχει συναίσθηση της
αποστολής του οφείλει συνειδητά να
μεριμνά ώστε να μην υπεισέρχονται με
κανένα τρόπο στην εργασία του στοιχεία
προκατάληψης εναντίον των μεταναστών
και ταυτόχρονα να υποδεικνύει και τις
θετικές πτυχές της παρουσίας τους στην
Κύπρο.

Γι' αυτό θα πρέπει να λαμβάνει συνεχώς
υπόψη ότι το θέμα δεν είναι μονοδιάστατο
αλλά σύνθετο και δεν πρέπει να τυγχάνει
απλουστευτικής προσέγγισης που οδηγεί
στη ξενοφοβία.

Η συλλήβδην αναφορά σε αλλοδαπούς, συχνά
με τον όρο λαθρομετανάστες ή παράνομοι
μετανάστες και η αβασάνιστη προβολή
ατεκμηρίωτων και εν πολλοίς αβάσιμων
ισχυρισμών συνιστά χειριστή πρακτική.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

- Λαμβάνετε πάντα υπόψη το στοιχείο της διαφορετικότητας, πολιτισμικής, φυλετικής, εθνικής, θρησκευτικής, κοινωνικής, εμφανισιακής, ώστε να προάγεται η αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των διαφορετικών ομάδων του πληθυσμού.
- Μην προβάλλετε το στοιχείο της εθνικής και φυλετικής προέλευσης σε ειδήσεις, όταν αυτό δεν συνιστά συστατικό στοιχείο της πληροφόρησης. Για παράδειγμα, αν σε μια είδηση δεν θα αναφέρατε ότι το εμπλεκόμενο ή τα εμπλεκόμενα άτομα είναι Κύπριοι, μην το πράξετε ούτε στην περίπτωση μετανάστη ή μεταναστών.
- Μην γράφετε και μη μετadίδετε ειδήσεις για γεγονότα στα οποία εμπλέκονται μετανάστες, πρόσφυγες, αιτητές ασύλου ή θύματα εμπορίας ανθρώπων, εφ'όσον τα ίδια γεγονότα δεν θα αποτελούσαν είδηση αν τα εμπλεκόμενα άτομα ήταν Κύπριοι.
- Μην δίδετε υπερβολική προβολή σε ειδήσεις στις οποίες θύματα ή δράστες είναι μετανάστες. Χειρίζεστε τις ειδήσεις αυτές όπως εάν οι εμπλεκόμενοι είναι Κύπριοι.
- Ειδικά σε περιπτώσεις εγκλημάτων ή αδικημάτων μην αναφέρετε το στοιχείο της εθνικής προέλευσης του υπόπτου ή των υπόπτων, αν αυτό δεν αποτελεί συστατικό και απαραίτητο στοιχείο της είδησης.
- Μην παραβιάζεται το τεκμήριο της αθωότητας ή στοιχία που αναφέρονται στην ιδιωτική ζωή ή το προσωπικό καθεστώς του σήμελών των οικογενειών των εμπλεκόμενων.
- Η αναφορά στην προέλευση, θρησκεία και το νομικό καθεστώς μεταναστών πρέπει να αποφεύγεται εκτός μόνο αν συμβάλει στην κατανόηση των γεγονότων. (Η είδηση «Παράνομος μετανάστης έκλεψε δίκυκλο» αποδίδει κύρια σημασία στο νομικό καθεστώς του ατόμου για εξήγηση της κλοπής, ενώ ο

λόγος για την κλοπή μπορεί να ήταν άσχετος με το νομικό του καθεστώς)

- Μην χρησιμοποιείτε ισοπεδωτικές εκφράσεις και όρους και αποφεύγετε μειωτικές εκφράσεις και χαρακτηρισμούς.
- Μην αναφέρεστε σε όλους τους αλλοδαπούς ως παράνομοι μετανάστες ή λαθρομετανάστες ή με απαξιωτικό τρόπο.
- Όταν αναφέρεστε σε μετανάστες, κάνετε διάκριση αν πρόκειται για οικονομικούς μετανάστες, για πολιτικούς πρόσφυγες, για αιτητές ασύλου, για παράτυπους μετανάστες, για άτομα που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων (**trafficking**), ή για άτομα που βρίσκονται υπό την προστασία του κράτους για οποιοδήποτε λόγο.
- Ο όρος που προκρίνεται από διεθνείς φορείς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για μετανάστες που εισέρχονται ή διαμένουν σε μια χώρα χωρίς νομιμοποιητική έγγραφη είναι «παράτυποι μετανάστες» ή «μετανάστες χωρίς χαρτιά».
- Η δημοσιογραφική δεοντολογία επιβάλλει τη χρήση νομικά ορθής ορολογίας όπως αναφέρεται αμέσως μετά:
- **Αιτητής Ασύλου** είναι άτομο που βρίσκεται έξω από την πατρίδα του και το οποίο έχει υποβάλει αίτηση για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας ή να τύχει κάποιου άλλου είδους διεθνούς προστασίας. Ο αιτητής ασύλου, ανεξάρτητα από το αν εισήλθε στη χώρα χωρίς έγγραφη ή με οποιοδήποτε άλλο παράτυπο τρόπο, έχει δικαίωμα να παραμείνει στη χώρα η οποία έχει ευθύνη να εξετάσει το αίτημα που έχει υποβάλει, μέχρι να ληφθεί η τελική απόφαση.
- **Πρόσφυγας** είναι άτομο στο οποίο έχει δοθεί το καθεστώς αυτό με βάση τη Συνθήκη της Γενεύης του 1951, την οποία έχουν προσυπογράψει 148 χώρες. Με βάση το άρθρο 1 της Σύμβασης, πρόσφυγας είναι άτομο που «λόγω δικαιολογημένου φόβου δίωξης για λόφους φυλής, θρησκείας,

εθνικότητας, συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα ή λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων βρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την ιθαγένεια και δεν μπορεί, ή εξ αιτίας αυτού του φόβου, δεν επιθυμεί να απολαμβάνει της προστασίας τα χώρας αυτής». Η ιδιότητα του πρόσφυγα μπορεί να χορηγηθεί στα άτομα που πληρούν τους ποιο πάνω όρους.

- **Δικαιούχος Συμπληρωματικής Προστασίας** είναι ιδιότητα που παραχωρείται σε αιτητές ασύλου οι οποίοι δεν αντιμετωπίζουν κίνδυνο ατομικής δίωξης στη χώρα τους με βάση τη Σύμβαση της Γενεύης, αλλά δεν μπορούν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους επειδή κινδυνεύουν να υποστούν σοβαρή βλάβη - βασανιστήρια, θανατική ποινή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση, σοβαρή απειλή κατά της ζωής τους - λόγω συγκρούσεων ή γενικευμένης βίας.
- **Θύμα εμπορίας** ανθρώπων είναι το άτομο που τυγχάνει εκμετάλλευσης, είτε πρόκειται για εργασιακή, σεξουαλική ή σωματική, όπως η αφαίρεση οργάνων, από άλλα άτομα που ασκούν απόλυτο έλεγχο πάνω του. Αντίθετα με τους παράτυπους μετανάστες, οι οποίοι με τη θέληση τους εμπιστεύονται λαθροδιακινητές προκειμένου να μεταβούν στον προορισμό τους, το θύμα εμπορίας ανθρώπων είτε δεν έχει δώσει τη συγκατάθεσή του να μεταφερθεί σε άλλη χώρα, είτε, ακόμα και αν την έχει δώσει, η συγκατάθεση του ακυρώνεται λόγω του καταναγκασμού και της εξαπάτησης που υπέστη από τις ενεργειών των εμπόρων ανθρώπων ή της καταχρηστικής μεταχείρισης την οποίας υπήρξε θύμα ή με την οποία απειλήθηκε.
- **Μετανάστης** είναι το άτομο που επιλέγει με δική του βούληση να αναζητήσει εργασία και καλύτερες οικονομικές συνθήκες σε άλλη χώρα. Σε αντίθεση με τον πρόσφυγα, η ζωή και η ελευθερία του μετανάστη δεν διατρέχει κίνδυνο και μπορεί να επιστρέψει στη χώρα του αν το θελήσει.

- **Παράτυπος μετανάστης** ή «μετανάστης χωρίς χαρτιά» είναι αυτός που μπαίνει σε μια χώρα χωρίς να υποβληθεί σε έλεγχο στα σύνορα, ή αυτός που μένει σε μια χώρα μετά τη λήξη της νόμιμης παραμονής του, ή κάποιος που μένει σε μια χώρα μετά την έκδοση διατάγματος απέλασης.
- Ποτέ μην αποκαλύπτετε την ταυτότητα αιτητών ασύλου, προσφύγων, θυμάτων εκμετάλλευσης (victims of human trafficking), ακόμη και μεταναστών που επιλέγουν να μιλήσουν και να προβληθεί εικόνα τους, γιατί ενδεχομένως οι ίδιοι ή συγγενείς τους να αντιμετωπίσουν αντίποινα από τις Αρχές της χώρας τους ή από μη κρατικές, ακόμη και εγκληματικές οργανώσεις.
- Δεν πρέπει να προβάλλονται φωτογραφίες που παρουσιάζουν αιτητές ασύλου και θύματα εκμετάλλευσης. Αν οι περιστάσεις επιβάλλουν τη δημοσίευση/προβολή, δεν πρέπει να διακρίνονται πρόσωπα κατά τρόπο που τα καθιστά αναγνωρίσιμα.
- Μην χρησιμοποιείτε τυποποιημένες φωτογραφίες αρχείου (πχ γυναικές με φερετζέ, μαντήλα, άνδρες σε στάση προσευχής) σε ειδήσεις για μετανάστες. Δεν είναι όλοι οι μετανάστες μουσουλμάνοι ή θρησκευόμενοι μουσουλμάνοι, ενώ τα στερεότυπα ενδέχεται να δημιουργήσουν αρνητικούς συνειρμούς.
- Όταν χειρίζεστε περιπτώσεις γυναικών που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων μη δημιουργείτε την εντύπωση ότι οι γυναίκες αυτές εκδίδονται με τη θέλησή τους και υποδείξετε το γεγονός πως τυγχάνουν απάνθρωπης εκμετάλλευσης.
- Σε κάθε περίπτωση μη αναφέρετε την εθνική ή φυλετική καταγωγή τους και πάντα προστατεύετε την ανωνυμία τους.
- Αν είστε παρουσιαστής σε τηλεοπτική ή ραδιοφωνική εκπομπή να είστε έτοιμος να παρέμβετε άμεσα και αποτελεσματικά και να διαχωρίσετε τη θέση σας και τη θέση του ΜΜΕ στο οποίο εργάζεστε αν κάποιος από τους καλεσμένους, όποιος και να είναι, προβεί σε δηλώσεις που

εμπεριέχουν το στοιχείο της
εχθρότητας ή της προκατάληψης
εναντίον των μεταναστών.

Αποδοκιμάξετε έντονα τέτοιες δηλώσεις
όταν προέρχονται από δημόσια πρόσωπα,
από άτομα σε θέσεις εξουσίας και από
άτομα που λόγω ιδιότητάς ασκούν
επιρροή στην κοινή γνώμη.

- Αποφεύγετε τον εντυπωσιασμό και τη
δημιουργία συναισθημάτων φόβου,
πανικού ή ανησυχίας για τις επιπτώσεις
από τη μετανάστευση, αν δεν υπάρχει
σοβαρή και βάσιμη τεκμηρίωση για τους
προβλεπόμενους ισχυρισμούς.
- Όταν οι περιστάσεις το επιβάλλουν να
δημοσιεύσετε δηλώσεις με δυσμενές
περιεχόμενο για τους μετανάστες
μεριμνήστε να δώσετε και την άλλη
οπτική, ζητώντας σχολιασμό από μια
οργάνωση προάσπισης των δικαιωμάτων
των μεταναστών, ή ζητείστε από
αλλοδαπούς να τις σχολιάσουν.
- Δημοσιογράφοι που εργάζονται σε
διαδικτυακές σελίδες πρέπει να είναι
ιδιαίτερα προσεκτικοί γιατί το
διαδίκτυο παρέχει περισσότερες
ευκαιρίες για ρατσιστική ρητορική.
- Οι διαδικτυακές σελίδες πληροφόρησης
οφείλουν να αφαιρούν αμέσως
ρατσιστικά σχόλια από ποιον και αν
προέρχονται.
- Όταν λαμβάνετε δηλώσεις από αλλοδαπούς
να βεβαιώνετε ότι καταλαβαίνουν τι
τους ρωτάτε και εσείς ότι έχετε
αντιληφθεί σωστά τις απαντήσεις.
- Ενημερώνετε τους αλλοδαπούς για τις
ενδεχόμενες επιπτώσεις των δηλώσεών
τους, γιατί όταν δέχονται να κάμουν μια
δήλωση ενδέχεται να μην γνωρίζουν τη
διεθνή δυναμική των ΜΜΕ και έτσι να μη
μπορούν να προβλέψουν τις επιπτώσεις
από την παρουσίασή τους στα ΜΜΕ.
- Προβάλλετε και τις θετικές απόψεις για
την παρουσία αλλοδαπών στον τόπο.
- Όταν έχετε τη δυνατότητα, ζητείτε τη
συμβουλή εμπειρογνομόνων ή οργανώσεων
που γνωρίζουν καλά τα θέματα
μεταναστών, προσφύγων, αιτητών ασύλου

και θυμάτων εμπορίας ανθρώπων,
προκειμένου να μεταφέρετε στην κοινή
γνώμη σαφείς και περιεκτικές
πληροφορίες. Επίσης προβείτε σε
αναλύσεις που αναδεικνύουν τις ρίζες
του προσφυγικού και μεταναστευτικού
φαινομένου.